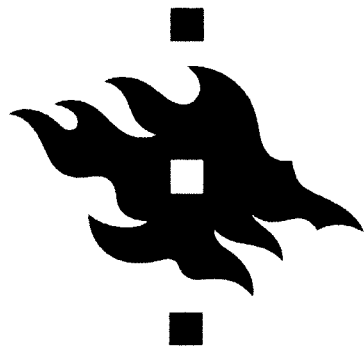

Viite OKM/77/040/2011,
22.5.2012

Dnro 465/04/2012

28.8.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Lausunto mietinnöstä *Toiminnallista ruotsia - lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä*

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama ruotsin kielen opetuksen kehittämisryhmä on saanut työnsä valmiiksi toukokuussa (OKM:n työryhmämuistioita ja selvityksiä 2012:9). Lausuttavana oleva selvitys on tervetullut. Työryhmän työ on ollut perusteellista, perustuu laajaan aineistoon ja lisäksi lukuisiin kuulemisiin, jollaiseen myös Helsingin yliopiston kielikeskus kutsuttuna osallistui.

Muistio vastaa yliopiston käsitystä nykytilanteesta. On ansiokasta, että siinä korostetaan koulutusjatkumon merkitystä ja sen varmistamista, että aiemmillä koulutusasteilla luodaan riittävät edellytykset seuraavien koulutusasteiden ruotsin kielen opetukselle. Samoin on tärkeää, että näkökulma on painokkaasti opetuksen menetelmällisessä ja sisällöllisessä kehittämisessä.

Kuten muistiossakin todetaan, koulutusjatkumo ei ruotsin kielen osalta toimi vaan yliopistojen kielikeskukset ovat jo vuosia joutuneet käyttämään osan resursseistaan perus- ja lukio-opetuksen puutteiden paikkaamiseen sen sijaan, että voimavarat voitaisiin suunnata tutkintoihin kuuluvan työelämän kieli- ja viestintätaidon kehittämiseen eri koulutusaloilla.

Ruotsin kielen valinnaisuus ylioppilastutkinnossa on johtanut siihen, että ruotsin kirjoittaa enää runsas puolet ylioppilaskokelaista. Yliopistoon hyväksytyjen osalta ruotsin kielen taitotasossa on lisäksi koulutusaloittaisia eroja. Yliopistojen on voitava luottaa siihen, että aiemmat koulutusasteet tuottavat korkeakoulukelpoisuuden myös ruotsin kielen osalta. Perus- ja lukio-opetuksen sisällöllinen ja menetelmällinen kehittäminen vaikuttaa myönteisesti myös kieleen kohdistuviin asenteisiin. Nykytilanteessa ylioppilaskoe määrittelee liiaksi opetuksen sisältöä ja toteutustapoja eikä ota riittävästi huomioon toiminnallisia ja viestinnällisiä tarpeita.

Muistion toimenpide-ehdotukset ovat hyvin harkittuja ja oikeansuuntaisia.

Toimenpiteessä I 6 tulisi mainita erityisesti koulujen opinto-ohjaajat. Käytännön vastuu siitä, että korkeakouluopintoja suunnittelevat saavat oikean kuvan ruotsin kielen osaamisvaatimuksista, kuuluu pitkälti juuri koulujen opinto-ohjaajille. He tarvitsevat lisää koulutusta, ja heidän tehtäväänään on informoida oppilaita korkeakoulujen kielitaitovaatimuksista.

Yliopistojen kielikeskukset ovat halukkaita kehittämään opetusmenetelmiä tutkintoasetuksessa vaaditun kielitaidon saavuttamisen turvaamiseksi. Tämä luonnollisesti vaatii muistiossakin maini-

tun erillisrahoituksen. Erillisrahoitusta tarvitaan menetelmien kehittämisen lisäksi myös opettajien täydennyskoulutukseen, jotta heillä on mahdollisuus perehtyä uusiin menetelmiin. Muistiossakin mainitun KORU-hankkeen tyyppinen systemaattinen täydennyskoulutusohjelma olisi hyvä ja koeteltu tapa järjestää tällainen kehittämistyö ja koulutus. Ruotsin kielen opetusmenetelmien kehittämisellä on varmasti myönteistä siirtovaikutusta myös muiden kielten opetukseen. Yliopistojen kielikeskukset ottavat mielellään vastatakseen kyseisen hankkeen suunnittelun ja toteutuksen.

Yliopisto kannattaa kielikylpyopetuksen turvaamiseen ja kehittämiseen liittyvien toimenpiteiden eteenpäin viemistä.

Toimenpiteessä I 7 peräänkuulutetaan vapaaehtoisen ruotsinkielen käytön lisäämistä. Helsingin yliopisto on panostanut tähän luomalla uudenlaisen kaksikielisen tutkinnon konseptin. Usealla alalla pilotoidaan sitä, miten käytännössä toteutetaan opiskelu ja opetus, jossa osa tutkinnosta suoritetaan toisella kotimaisella kielellä. Tutkintokonsepti sisältää toiselle tutkintokielelle tietyn osaamisen tasotavoitteen, jonka saavuttamista tuetaan tarvittaessa mm. kielen opetuksella.

Yliopisto kannattaa esitystä, jonka mukaan mahdollistetaan toisen kotimaisen kielen opiskelun aloittaminen toisen asteen koulutuksessa. On syytä pitää mielessä, että tässä kyse ei ole pelkästään maahanmuuttajien saattamisesta yhdenvertaiseen asemaan syntyperäisten suomalaisten kanssa. Yliopisto-opiskelijoiden joukossa on yhä enemmän syntyperäisiä suomalaisia, jotka ovat suorittaneet oppivelvollisuutensa ja mahdollisesti myös lukiota vastaavat opinnot ulkomailla. Myös he tarvitsevat mahdollisuutta aloittaa ruotsin opinnot sekä toisen asteen opetuksen yhteydessä että yliopistossa.

Rehtori

Thomas Wilhelmsson

Opintoasioiden päällikkö

Päivi Pakkanen